

הצעה לפתרון הבגרות בעברית שאלון ב / חורף 10 מאת: עופר שגיא, מורה בקידום ועידית גולץ רכזת המקצועות ההומאניים בקידום

פרק ראשון - הבנה והבעה (50 נקודות)

חלק א: הבנה (25 נקודות)

1. על-פי המאמר, הסיבה העיקרית להיווצרותם של פערים דיגיטליים היא העובדה שישנן אוכלוסיות חלשות כלכלית, שאינן יכולות לקנות מחשב, להתחבר לאינטרנט ולשלם עבור השירותים הנלווים לכך (על-פי שורות 5-6).

2. תשובה (ב) כרוכה בבעיות, אך חשובה.

3. שלוש הסכנות המוזכרות במאמר הן:

- הגדלת פערים בתחום ההשכלה: פער ההשכלה ילך ויתרחב בין אלו שיש להם היכולת להתחבר לאינטרנט ובין אלו שאינם יכולים.

- הגברת הניכור החברתי: קשרים שנוצרים באמצעות האינטרנט הינם קשרים וירטואליים ואינם קשרים חברתיים אמיתיים.

- מניעה של תהליכי דמוקרטיזציה: האינטרנט יכול להכין בני אדם ממדינות לא דמוקרטיות למעבר למשטר דמוקרטי. העדר השימוש בו ימנע את התהליך וישאיר את המדינות הללו הרחק מאחורי העולם המפותח.

4. א. האינטרנט מתפתח במהירות עצומה והופך גורם מרכזי מאוד בתחומים רבים: טכנולוגיים, מסחריים, תקשורתיים, חינוכיים ועוד.

ב. שתי דוגמאות נוספות לשימוש בלשון ציורית במאמר:

- "פער חברתי חדש יחסית, ההולך ומחריף, יאפיל על כולם יחד" (שורות 2-3)

- "זהו פער הקיים בין אלו הנהנים מפירותיו של עידן המידע, לבין אלו שאינם נהנים מכך" (שורות 6-7)

ג. השימוש בלשון הציורית נועד להעשיר את הטקסט ולהעצים את המסר של הכותב.

5. תשובה (ג) להתריע על הפער הדיגיטלי ועל התוצאות העלולות לנבוע ממנו.

6. כל תשובה מנומקת תתקבל, ובלבד שנעשה בה שימוש וביסוס על המאמר הנתון.

פרק שני - תחביר (24 נקודות)

9. שאלת חובה

א. ניתוח המשפטים:

I – משפט פשוט בעל חלק כולל

II – משפט איחוי (מחובר):

איבר א': "רבים תופסים ... ניכור חברתי" – מורכב:
עיקרי
פסוקית לוואי פשוטה ("המגביר ניכור חברתי")
איבר ב': פשוט

III – משפט מורכב:

עיקרי חסר נושא ("ייתכן")

פסוקית נושא מורכבת: ("שפער חדש ... האחרים")

עיקרי פשוט ("פער חדש יחסית ... יאפיל על כל הפערים האחרים")

פסוקית לוואי פשוטה: ("שהולך ומחריף")

ב. אם הפער החדש ילך ויחריף, הוא יאפיל על כל הפערים האחרים.

10.

א. I – נושא

II – מושא

III – לוואי

ב.

I – נושא

II – חלק מנשוא מורחב

III – לוואי

11.

א. ויתור

ב. (4) כדי לשכנע באמצעות התנגדות חלקית לעמדות מנוגדות

ג. I – רשת האינטרנט פופולרית ברחבי העולם, ולמרות זאת נותרו מגזרי אוכלוסייה גדולים שאינם זוכים ליהנות מפירותיה.

12. א. (2) בכולם יש שימוש בסתמי

ב. כאשר נושא המשפט אינו ידוע או אינו חשוב לתוכן המשפט, או כאשר יש רצון להדגיש את עצם הפעולה ולא את מי שביצע אותה.

ג. לדברי רבים, האינטרנט הוא המהפכה החשובה ביותר בדורנו.

13. א. (1) במשפט I – הפך = נשוא; במשפט II – הפכה = אוגד.
(2) הנגישות למידע הפכה שוויונית יותר לעומת העבר הלא-רחוק מפני שהאינטרנט הפך את החיפוש אחד מידע לפשוט וקל.

ב. במשפט I משמשת הוי"ו לחיבור חלקים כוללים ("רבים ושונים").

פרק שלישי – מערכת הצורות (26 נקודות)

14. א. תבונה, מובן, הבנה
ב. מסע, נדחת (גזרת חפ"נ)

15. א. מנ"ע, קל;
נו"ע, הופעל

ב. ינועו

ג. – הטעו

– הטעים

16. (1) ממש, בניין פועל
(2) הופעל
(3) תטל

ב. (1) מאט

(2) נראָה

השם

17. א. (1) עלות

(2) בסיס + צורן סופי

(3) שלושתם בעלי משמעות של שם עצם מופשט

ב. (1) הַשׁוֹרֵשׁ – שורש במשקל

(2) שוויוניות = [[שורש שו"י/ה במשקל קטלון] + צורן סופי אי] + צורן סופי אות

18. א. שכל"ל, התפעל; שי"ח, קל; פי"ס, פיעל

ב. דיגיטלי – צורן גזירה; טכנולוגיות – צורן נטייה; פופלריות – צורן גזירה

ג. דמיון; מחלף